

Further research will be continued in the direction of development of a qualitative approach, development of qualitative submodels for the assessment of educational programs at different levels of education, taking into account the national qualifications framework.

Key words: *quality of education, educational program, criteria, qualimetric approach, factor-criterion model, internal quality assurance of higher education, evaluation of educational programs quality, higher education institution.*

УДК 378.14:379.8

Інна Романюк

Хмельницький національний університет

ORCID ID 0000-0003-3292-848X

DOI 10.24139/2312-5993/2018.10/145-155

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО- ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано проблему фахової підготовки фахівців соціально-педагогічного профілю в контексті вмінь із організації культурно-дозвіллевої діяльності; розкрито сутність поняття «педагогічні умови»; розглянуто наукові погляди дослідників щодо педагогічних умов підготовки студентів-соціальних педагогів; обґрунтовано педагогічні умови формування професійних умінь із організації змістовного дозвілля учнів у процесі фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів.

Ключові слова: *культурно-дозвіллева діяльність, готовність до організації культурно-дозвіллевої діяльності, підготовка майбутніх соціальних педагогів, педагогічні умови формування готовності.*

Постановка проблеми. Інтеграція України в європейський освітній простір та бажання відповідати її рівню освіти вимагає перегляду існуючих стратегій та підходів у підготовці молодих спеціалістів. За тих обставин, коли зруйноване широке коло позашкільних, клубних, культурно-освітніх установ, культурно-дозвіллева сфера навідмінно від радянської системи освіти перейшла в приватний сегмент надання послуг, багато гуртків та секцій є платними, але ж не всі батьки матеріально спроможні віддати дитину в декілька гуртків різних напрямів, особливо ця тема актуальна в сільській місцевості, де такі інституції культурного дозвілля, як філармонія, музей, просто відсутні. Адже культурно-дозвіллева діяльність може стати досить ефективним засобом соціалізації і розвитку особистості, її індивідуально-творчої активності, але за умови, якщо її організаторами стануть соціальні педагоги, які матимуть спеціальну підготовку й високу професійну компетентність. Це, у свою чергу, потребує розробки теорії, методики і технології підготовки соціальних педагогів до організації культурно-дозвіллевої діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. Питаннями сутності феномену «культурно-дозвіллева діяльність» займалися такі дослідники, як З. Аліман,

А. Арнольд, Г. Євтеєва, Г. Зборовський, Т. Кисельова, І. Лучок, А. Макаренко та ін., вивчення особливостей організації культурно-дозвілєвої діяльності в мікросередовищі –В. Бочарова, О. Карпенко, Р. Короткова, М. Поплавський, особливості процесу соціалізації особистості у вільний час розглядали у своїх працях Б. Брилін, А. Мудрик, М. Лукашевич, Н. Маслова та ін.

Значним внеском у теорію і практику підготовки соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності стали праці І. Зимньої, О. Кузьменка, Л. Міщик, Б. Шапіро, А. Вишняк, А. Капської.

Ураховуючи актуальність проблем організації культурно-дозвілєвої діяльності підростаючого покоління, а також наявні виховні можливості та педагогічні перспективи щодо її вдосконалення, такі сучасні українські науковці, як І. Бех, А. Богуш, Л. Кондрашова, В. Кузь, С. Литвиненко, О. Сухомлинська, Т. Сущенко, Т. Черніговець та ін. одноставно наголошують, що дитяче дозвілля, яке здійснюється в емоційно-розважальному середовищі неформального спілкування, виявляє свою сутність як об'єкт педагогічних зусиль різноманітних соціальних інститутів, що склалися історично (сім'я, школа, культурно-дозвілєві і спеціально позашкільні заклади, включаючи державні бібліотеки, музеї, будинки творчості, клуби при школах та за місцем проживання, громадські й приватні аматорські організації). При цьому, незалежно від форм своєї організації, дитяче дозвілля, як поліфункціональний феномен, здебільшого виявляє свою сутність як: час відновлення сил дитини, що були втрачені нею у процесі навчальної діяльності (А. С. Воловик, В. І. Воловик); час духовного розвитку особистості дитини, бо воно надає їй можливість вільного вибору суспільно значущих ролей, забезпечуючи умови діяльності, що сприяють доцільному використанню її безмежних можливостей (Г. С. Костюк, В. О. Сухомлинський); сфера життєдіяльності дитини, що реалізує принцип гармонійної репродукції всіх її морально-естетичних якостей та здібностей, які формуються за умов тренування їх у процесі відповідної (творчої, художньої, ігрової, спортивної тощо) діяльності (В. М. Григор'єв); сукупність занять у вільний час, за допомогою яких задовольняються безпосередні фізичні, психічні та духовні потреби здебільшого відновлювального характеру (В. П. Піча); сукупність умов для діяльності дитини, метою якої є відпочинок, розвага, гармонійний розвиток, а також сама ця діяльність (Л. М. Білоножко, Т. І. Сущенко); прекрасне середовище для розвитку дружби, товаришкості, психологічної самостійності школярів, що через заняття в клубах, гуртках, а також участь у колективних іграх та забавах надає можливість виступити їм у нових соціальних позиціях і ролях, відмінних від тих, які вони виконують у навчальній діяльності (І. Н. Єрошенков); умова опанування дитиною культурними цінностями, задоволення духовних потреб, оволодіння навичками й уміннями спілкування як зі своїми однолітками й дорослими, так і культурно-дозвілєвої (вокально-хорове і танцювальне виконавство, гра

на музичних інструментах, фольклор, декоративно-ужиткові види творчості тощо) діяльності (Т. І. Черніговець).

Водночас більш глибоке вивчення окресленої проблеми дозволяє висловити думку, що одним із істотних недоліків у підготовці фахівця до організації культурно-дозвілєвої діяльності є слабка педагогічна орієнтованість на створення умов для організованого дозвілля особистості та для її інтелектуального, духовного розвитку.

Особливості функціонування соціального педагога в культурно-дозвілєвій сфері та його професійна підготовка до цієї діяльності на сьогодні ще вивчені недостатньо. Теоретичні засади цієї проблеми лише частково розглянуті в наукових дослідженнях, а вивчення досвіду практичної діяльності фахівців у соціокультурній сфері свідчить, що цілісної системи професійної підготовки студентів до організації культурно-дозвілєвої діяльності різних категорій молоді у вищій школі досі ще не створено.

Метою статті є аналіз педагогічних умов ефективного формування в майбутніх соціальних педагогів готовності до організації культурно-дозвілєвої діяльності серед учнів загальної середньої школи.

Методи дослідження, такі як діалектичний, системно-структурний, формально-логічний, методи аналізу, синтезу, узагальнення, аналогії та дедукції.

Виклад основного матеріалу. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчує, що сьогодні особливого значення набуває створення педагогічних умов, необхідних для формування в майбутніх соціальних педагогів професійної компетентності. Оскільки потреби ринку праці вимагають докорінної перебудови структури навчально-виховного процесу, важливо організувати такі педагогічні умови навчального процесу, щоб ці компоненти взаємодіяли, і процес засвоєння теоретичної інформації відбувався паралельно з практичною діяльністю.

У трактуванні феномена «організація» культурно-дозвілєвої діяльності учнів, хоч й відсутня єдність думок, однак науковці виходять із того, що це: управління їхнім вільним часом шляхом створення умов, які забезпечують вільний вибір справді культурних форм та засобів проведення вільного часу, відповідно до їхніх різнобічних інтересів і потреб (Є. Б. Акнаєва, В. П. Піча); надання можливості кожному з них активно проявити себе, виявити ініціативу, а не «споживати» підготовлені вчителем-вихователем, культосвітнім працівником заходи (М. Г. Бушканець); здійснення вмілого тактовного «переходу» учнів від простих форм діяльності до все більш складних, від пасивного відпочинку до виховання глибоких соціальних і культурних устремлінь, від пасивного засвоєння культурних цінностей – до багатогранної самостійної творчості» (Г. Г. Волощенко); пробудження їхніх власних потреб, для чого необхідний не стандартний, а особливий підхід, що передбачає зацікавлення духовно повноцінними формами проведення

культурного дозвілля, підтримку особисто корисних ініціатив, допомогу в починаннях (О. О. Мелік-Пашаєв); наповнення вільного часу учнів змістом, що особливо сприяє формуванню в них духовності, національної свідомості, загальнолюдських якостей, творчих здібностей (Т. І. Черніговець).

Готовність до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів вважаємо важливою складовою професійної компетентності майбутнього соціального педагога, що є умовою конкурентоздатності випускника закладу вищої освіти на ринку праці. Під професійною компетентністю соціального педагога розуміємо інтегральну характеристику спеціаліста, відмінними ознаками якої є готовність і здатність кваліфіковано організовувати виховний процес, зокрема використовувати педагогічні можливості ігрової діяльності, що сприяє особистісному зростанню дитини (Бочелюк та Бочелюк, 2006, с. 135). Структура професійної компетентності соціального педагога складається з таких видів компетенцій: функціональної (загальнопрофесійні, професійні та спеціальні педагогічні знання й уміння, способи діяльності, що необхідні для успішної реалізації виховних завдань у самостійній діяльності, діагностики й проектування виховного процесу), нормативно-правової (знання основних положень державних нормативно-правових актів, що регулюють функціонування освітньої сфери в Україні, володіння навичками самостійного опрацювання та усвідомлення нових документів, які унормовують виховний процес у закладах освіти), соціальної (соціальна відповідальність за результати своєї праці; уміння навчати, розвивати й формувати, доводити, переконувати й аргументувати), комунікативної (уміння встановлювати контакти, узгоджувати свої дії, обирати оптимальний стиль спілкування в різних ситуаціях, підтримувати діалог, прогнозувати можливі напружені міжособистісні ситуації, не допускати конфліктних ситуацій, уміти вирішувати конфлікти). Зазначені вище компетенції мають формуватися у студентів протягом усього навчання в виші, зокрема й під час вивчення спеціальних дисциплін (Бібік, 2015, с. 48).

Визначення педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності потребує уточнення понять «педагогічні умови» та «педагогічні умови підготовки». Модель соціально-педагогічної підготовки, що спрямована на передачу майбутньому соціальному педагогу необхідних знань, умінь, навичок, сформулювали такі провідні вчені в галузі дидактики, як І. А. Зязюн, І. Д. Бех на царині виховання. Саме вони перемістили акценти зі знань спеціаліста на його особистісні якості, які одночасно є і метою, і засобом підготовки спеціаліста до майбутньої спеціальності. Виходячи з цих провідних ідей, а також із теоретичних розробок та практичних здобутків педагогів із досліджуваної проблеми, ми сформулювали педагогічні умови, що забезпечать ефективну підготовку майбутніх соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів середньої школи.

Пошуки визначення поняття «педагогічні умови» показали, що цю категорію досліджували й обґрунтовували науковці К. Дубич, О. Гура, Н. Житнік, М. Зверева, Ю. Костюшко, О. Мещанінов, В. Стасюк та інші. Так, зокрема, умови, як змістову характеристику компонентів педагогічної системи (зміст, методи, форми, засоби, особливості взаємодії учасників педагогічного процесу тощо), розглядає М. Зверева. Поняття «педагогічні умови» К. Дубич (2007) визначає як сукупність взаємозалежних і взаємообумовлених заходів педагогічного процесу, які забезпечують досягнення конкретної мети (с. 157). Педагогічні умови професійної підготовки В. Стасюк визначає як обставини, від яких залежить та відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей. Науковець досліджував педагогічні умови навчання, професійний відбір, різнорівневе професійно-педагогічне навчання у закладі вищої освіти (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр), післядипломну освіту (самоосвіта, підвищення кваліфікації, оволодіння спеціалізаціями). Вище наведені визначення дають можливість дійти узагальненого твердження, що «педагогічні умови» – це детермінанти, що забезпечують процес формування знань, умінь і навичок. Ми будемо ґрунтуватися на підходах Ю. Костюшко (2005) та під педагогічними умовами підготовки розуміємо сукупність обставин життєдіяльності суб'єктів (педагог-студент), які зумовлюють розвиток особистості, сприяють формуванню готовності до діяльності в новій соціокультурній ситуації (с. 147).

Водночас ми усвідомлюємо, що процес підготовки соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності має свою специфіку. Набуття студентами теоретичних знань, практичних умінь і навичок є визначальним у процесі підготовки й формуванні готовності майбутніх соціальних педагогів до майбутньої професійної діяльності, у тому числі й до організації культурно-дозвілєвої діяльності. Узагальнення теоретичних підходів до визначення та характеристики понять «педагогічні умови» та «педагогічні умови професійної підготовки» дозволило нами визначити й обґрунтувати зміст педагогічних умов підготовки майбутніх соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності. Першою умовою є формування мотивації майбутнього соціального педагога до набуття теоретичних знань та вмінь із організації культурно-дозвілєвої діяльності. Ми вважаємо, що підготовка майбутніх соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності буде значно ефективнішою за умови організації системної, неперервної роботи з формування мотивації. Мотив виступає усвідомленим чинником, що визначає спрямованість дій і вчинків людини. У мотивах конкретизуються потреби, які не тільки визначають їх, а й самі змінюються і збагачуються внаслідок розширення кола об'єктів, які їх задовольняють. Розвиток у студентів спонукальних мотивів навчання залежить від певних умов, а саме: усвідомлення безпосередніх і

перспективних цілей навчання; розуміння теоретичної і практичної значущості засвоєних знань; емоційність викладання і сприймання змісту наукової інформації; накопичення об'єму і новизна інформації; професійна спрямованість; підтримка зацікавленості, інтересу студентів у навчальній діяльності; створення позитивного психологічного клімату в навчальній групі. Процес підготовки майбутніх соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності буде успішним за умови розвитку пізнавального інтересу, складовими якого є емоційні враження, ініціативи, інтелектуальні здобутки тощо. Сукупність таких утворень у процесі вивчення фахових дисциплін підсилюватиме мотивацію навчання. Усвідомлення необхідності знань, умінь, формування необхідних якостей може сприяти вмінням з успішної організації культурно-дозвілєвої діяльності, а також розвиткові інтересу до змістовного її виконання. Розвиток інтересу до накопичення знань, умінь і навичок організації культурно-дозвілєвої діяльності буде результативним за умови використання викладачами активних методів та форм навчання (дискусій, рольових ігор, тренінгів, практичних робіт); емоційності у викладі навчального матеріалу; створення сприятливого для навчання емоційного клімату; організації продуктивної внутрішньогрупової навчальної діяльності; здійснення зворотного зв'язку з аудиторією; аналізу успіхів і причин невдач. Важливим у формуванні мотивації є реалізація потреби в досягненні успіху, що сприяє формуванню цілей і лежить в основі наполегливості у вирішенні професійних завдань. Зазначимо, що якщо потреба в досягненні не реалізована, то велика ймовірність зниження успішності навчально-пізнавальної діяльності. Тому важливо створювати необхідні чинники для її реалізації. Одним із таких чинників є активне залучення студентів до процесу не лише отримання знань із теорії і технології організації культурно-дозвілєвої діяльності, але й безпосереднього їх використання на практиці, адже досвід і знання, уміння та навички, які накопичують студенти, слугують джерелом їх професійного зростання. Отже, використання активних інноваційних форм і методів навчання, створення комфортної атмосфери комунікативної взаємодії, об'ємність змісту і новизна навчального матеріалу, повага до особистості студента може сприяти активному формуванню мотивації до оволодіння знаннями, уміннями, навичками організації культурно-дозвілєвої діяльності.

Складність професійного навчання спеціаліста дозвілєвої сфери посилюється відсутністю початкової ланки набуття фаху, що становить переважно участь майбутнього абітурієнта в любительських об'єднаннях, гуртках, у підготовці та реалізації невеличких культурно-дозвілєвих заходів.

Як зазначав Ян Амос Коменський, слушної організації вільного часу дітей може домогтися лише той педагог, який власними діями, прикладами, імпрровізаціями створить атмосферу для виявлення вихованцями активності і творчості.

Проблема творчості в педагогічній діяльності є однією з кардинальних проблем формування сучасного педагога (А. Алексюк, П. Воловик, О. Пехота, С. Сисоєва та інші). Особливого значення набуває творчість у виховній роботі педагога, зокрема в організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів середньої школи, оскільки ця сфера життя школи є найбільш нерегламентованою, непередбаченою, несистематизованою. Організовувати дозвілля учнів на пізнавально-розвивальному та емоційно одухотвореному рівні може лише креативний педагог, який здатен творчо вирішувати виховні задачі (Алексюк, 1998; Воловик та Воловик, 1998; Пехота, 1996; Сисоєва, 2006).

Прояв творчих можливостей студента при підготовці до організації культурно-дозвілєвої діяльності в учнів визначається, за дослідженнями С. О. Сисоєвої (2006), природженими задатками, особливостями нейрофізіологічної сфери; індивідуальними особливостями психічних процесів; творчими вміннями, які пов'язані з природженими задатками, набутим досвідом, організацією сенсорних і моторних полів мозку; спрямованістю на творчу діяльність; характерологічними особливостями (с. 115), а також, на нашу думку, відповідно організованим навчальним процесом.

Другою педагогічною умовою підготовки майбутніх соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів є озброєння студентів відповідними психолого-педагогічними знаннями, вміннями та навичками. Вона передбачає впровадження таких трьох блоків: інформаційно-дидактичний, методичний та блок практичної апробації. Вихідним положенням для обґрунтування цієї умови були твердження Л. С. Виготського, О. М. Леонтьєва, С. Л. Рубінштейна та інших учених про те, що знання породжується не безпосередніми зовнішніми впливами на того, хто навчається, а є результатом діяльності суб'єкта, який оволодіває сутністю пізнавального об'єкта. Тобто сама пізнавальна діяльність набуває значення середовища, у якому відношення суб'єкта й об'єкта пізнання отримує свій конкретний зміст (Кірсанов, 2006, с. 40).

Предметом вивчення в процесі підготовки соціальних педагогів до професійної діяльності є організація культурно-дозвілєвої діяльності учнів середньої школи. У формуванні особистості школяра культурно-дозвілєва сфера займає важливе місце, тому вона повинна бути правильно організована за допомогою педагога. Метою цієї організації є перенесення дозвілля з нижчого рівня на вищий, тобто на пізнавально-розвивальний.

Педагог, з одного боку, урахує потребу учнів у рекреації – відновленні фізичних та духовних сил, а з другого боку, не може не використовувати виховний потенціал вільного часу. Він повинен бути озброєний знаннями про основні функції дозвілля: рекреаційну, пізнавально-розвивальну, емоційну та духовно розвивальну, функцію самопізнання та самореалізації, функцію формування життєвих

перспектив, функцію соціалізації та психотерапевтичну функцію, а також уміннями й навичками їх реалізовувати. Разом із тим він повинен урахувати вікові особливості, потреби та інтереси учнів.

Культурно-дозвілєва діяльність – це організована діяльність, тобто час, сповнений тією активністю, яка обумовлюється метою й базується на мотиві. Культурно-дозвілєва діяльність, яка організовується педагогом у школі, кардинально відрізняється від домашнього, клубного, гостьового, дворового дозвілля: педагог-професіонал зорієнтований на збагачення духовного світу дітей, тому будь-яка форма дозвілля, яку впроваджує такий педагог, завжди є пізнавально-розвивальною (Петрова, 2005, с. 180).

Як пише Н. Є. Щуркова (2002), «не слід називати «позакласну роботу» педагога з дітьми «виховною роботою» педагога з дітьми: перше поняття більш вузьке, друге ж – дуже широке, яке включає в свій зміст перше» (с. 73).

Третьою педагогічною умовою підготовки майбутніх соціальних педагогів до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів середньої школи було визначено оволодіння майбутніми педагогами методами, способами й формами організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів. Майбутні педагоги повинні розуміти, що за межами уроку вирує життя, сповнене різнобарвних та привабливих для учнів розваг, нових, невідомих відчуттів, спокус. І все це постає перед нездатною протистояти впливам, дитиною у величезному, особливо в наш час, різноманітті, вимагаючи від неї якогось рішення, вибору саме такого способу проведення вільного часу, який їй подобається, хоча не завжди цей вибір співпадає з думкою старшого покоління, не завжди він є морально й соціально правильним. Тому перед молодим фахівцем, який приходить працювати до школи, стоїть важке завдання – таким чином організовувати дозвілля учнів, щоб максимально використовувати його для виховання гідного громадянина. Для досягнення такої мети студенти в педагогічному закладі вищої освіти повинні оволодіти системою спеціальних методів, способів і форм організації культурно-дозвілєвої діяльності, інтерактивних методик, які би відповідали сучасним запитам школярів (у форматі тренінгу). Організація позакласної діяльності – це не продовження уроку, не його додаток і не модифікація уроку. Це специфічна, дуже копітка, тонка професійна діяльність, яка потребує продуманої методики і гнучкої технології. Педагогіка дозвілля – це суто прикладна педагогіка, тобто така, що має вихід на реальне повсякденне життя й використовується на практиці виховання підростаючого покоління.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Професійна підготовка студентів-майбутніх соціальних педагогів має потенційні резерви для більш результативного формування їх готовності до організації культурно-дозвілєвої діяльності учнів загальної середньої школи. Наукове дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів до організації

культурно-дозвіллевої діяльності учнів загальної середньої школи. Подальшу її розробку доцільно здійснювати за такими перспективними напрямками: визначення змісту нормативного й варіативного циклів навчальних дисциплін соціальних педагогів у контексті їх підготовки до організації культурно-дозвіллевої діяльності учнів загальної середньої школи; дослідження психолого-педагогічних засад підготовки майбутніх педагогів до організації культурно-дозвіллевої діяльності учнів загальної середньої школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк, А. М. (1998). *Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія*. К.: Либідь (Aleksiuk, A. M. (1998). *Pedagogy of higher education in Ukraine. History and theory*. Kyiv: Lybid).
2. Бібік, Н. М. (2015). Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в шкільній освіті. *Український педагогічний журнал*, 1, 47-58 (Bibik, N. M. (2015). The benefits and risks of introducing competence-based approach to schooling. *Ukrainian Pedagogical Journal*, 1, 47-58).
3. Бойчев, І. І. (2004). Професійна підготовка майбутніх учителів до організації культурно-дозвіллевої діяльності учнів в контексті проблем педагогіки вищої школи. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського*, 12, 3-7 (Boichev, I. I. (2004). Professional training of future teachers for organization of cultural and leisure activities in the context of problems of higher education pedagogy. *Scientific Bulletin of K. D. Ushynskiy South Ukrainian State Pedagogical University*, 12, 3-7).
4. Бочелюк, В. Й., Бочелюк, В. В. (2006). *Дозвіллезнавство*. К.: Центр навчальної літератури (Bocheliuk, V. Ya. & Bocheliuk, V. V. (2006). *Leisure studies*. Kyiv: Center for Educational Literature).
5. Брилін, Б. А. (1996). Педагогічні проблеми організації вільного часу школярів. *Педагогіка і психологія*, 4, 72-78 (Brylin, B. A. (1996). Pedagogical problems of organizing the free time of students. *Pedagogy and Psychology*, 4, 72-78).
6. Воловик, А. Ф., Воловик, В. А. (1998). *Педагогіка досуга*. Москва (Volovyk, A. F. & Volovyk, V. A. (1998). *Pedagogy of leisure*. Moscow: Flinta).
7. Дмищук, Г. Л., Мороз, І. І., Ситник, Г. І. (Ред.) (1995). *Організація дозвілля молодших школярів: На допомогу вчителів початкових класів*. Рівне (Dmyshchuk, H. L., Moroz, I. I., & Sytnyk, H. I. (1995). *Leisure activities for primary schoolchildren: a manual for primary school teachers*. Rivne: Pedagogy).
8. Дубич, К. В. (2007). *Особистісно орієнтоване виховання студентів в умовах соціокультурного середовища вищого навчального закладу* (дис. ... канд. пед. наук). Рівне (Dubych, K. V. (2007). *Personality-oriented education of students in the sociocultural environment of a higher education institution*. (PhD thesis). Rivne).
9. Кірсанов, В. (2006). Шляхи вдосконалення підготовки фахівців для сфери дозвілля. *Вища освіта України*, 1, 37-42 (Kirsanov, V. (2006). How to improve training of leisure specialists. *Higher Education of Ukraine*, 1, 37-42).
10. Корсун, І. В. (1996). *Соціалізація старшокласників у сфері вільного часу*. Луганськ (Korsun, I. V. (1996). *Socialization of high school students in the field of leisure*. Luhansk).
11. Костюшко, Ю. О. (2005). *Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя до міжособистісної взаємодії в ситуації конфлікту* (дис. канд. пед. наук).

Житомир (Kostiushko, Yu. O. (2005). *Pedagogical conditions of training future teachers for interpersonal interaction in a conflict situation*. (PhD thesis). Zhytomyr).

12. Культурно-дозвілєва діяльність у сучасному світі (2017). Київ: Видавництво Ліра-К (*Cultural and leisure activities in the modern world* (2017). Kyiv: Lira-K).

13. Макаренко, А. С. (1958). *Цель воспитания*. М. (Makarenko, A. S. (1958). *The goal of education*. Moscow: Pedagogy.).

14. Максимовська, М. О. (2010). Соціальне виховання засобами дозвілля: проблеми та перспективи. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, Вип. 14, кн. II, 170-178 (Maksymovska, M. O. (2010). Social education through leisure: issues and prospects. *Theoretical and Methodical Problems of Children and Pupils' Education*, 14 (2), 170-178).

15. Петрова, І. В. (2005). *Дозвілля в зарубіжних країнах*. Київ: Кондор (Petrova, I. V. (2005). *Leisure in foreign countries*. Kyiv: Kondor).

16. Пехота, О. М. (1996). Професійна індивідуальність майбутнього вчителя. *Педагогіка і психологія*, 4, 106-113 (Pekhota, O. M. (1996). Professional individuality of the future teacher. *Pedagogy and Psychology*, 4, 106-113).

17. Пича, В. М., Бестужев-Лада, І. В., Димов, В. М., Орлов, Г. П., Коган, Л. Н., Надольний, І. Ф., Лисовський, В. Т. (1990). *Культура досуга*. К.: КГУ (Picha, V. M., Bestuzhev-Lada, I. V., Dimov, V. M., Orlov, H. P., Kogan, L. N., Nadolnyi, I. F., & Lisovskiy, V. T. (1990). *The culture of leisure*. Kyiv: KSU).

18. Поліщук, В. А. (2006). *Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти* (автореф. ... докт. пед. наук). Тернопіль (Polishchuk, V. A. (2006). *Theory and methodology of social educators' professional training under the conditions of continuing education*. (Doctoral thesis). Ternopil).

19. Поплавський, М. М. (1996). *Менеджер культури*. К.: МП «Леся» (Poplavskiy, M. M. (1996). *Culture manager*. Kyiv: Lesia).

20. Сисоєва, С. О. (2006). *Основи педагогічної творчості*. К.: Міленіум (Sysoieva, S. O. (2006). *Principles of pedagogical creativity*. Kyiv: Millennium).

21. Капська, А. Й. (Ред.) (2012). *Соціальна педагогіка: Типові програми соціально-педагогічних дисциплін*. К.: НПУ імені М. П. Драгоманова (Kapska, A. Y. (Ed.). (2012). *Social pedagogy: typical programmes of social and pedagogical subjects*. Kyiv: M. P. Drahomanov National Pedagogical University).

22. Шевченко, Н. А. (2005). Готовність до педагогічної діяльності. У З. Н. Курлянд (Ред.), *Педагогіка вищої школи*, (сс. 224–230). К.: Знання (Shevchenko, N. A. (2005). Readiness for pedagogical activity. In Z. N. Kurliand (Ed.), *Pedagogy of Higher Education* (pp. 224–230). Kyiv: Knowledge).

23. Щуркова, Н. Е. (2002). *Педагогическая технология*. М.: Педагогическое общество России (Shchurkova, N. E. (2002). *Pedagogical technology*. Moscow: Pedagogical Society of Russia).

РЕЗЮМЕ

Романюк Інна. Педагогически условия подготовки будущих социальных педагогов к организации культурно-досуговой деятельности.

В статье проведен анализ проблемы кадровой подготовки специалистов социально-педагогического профиля в контексте умений по организации культурно-досуговой деятельности; раскрыта суть понятия «педагогические условия»; рассмотрены научные взгляды исследователей касательно педагогических условий подготовки студентов социальных педагогов; обоснованы педагогические условия формирования профессиональных умений по организации содержательного досуга учеников в процессе профессиональной подготовки будущих социальных педагогов.

Ключевые слова: культурно-досуговая деятельность, готовность к организации культурно-досуговой деятельности, подготовка будущих социальных педагогов, педагогические условия формирования готовности.

SUMMARY

Romaniuk Inna. Pedagogical conditions for training future social educators to organize cultural and leisure activities.

The article analyzes professional training of future social educators in the context of skills in organizing cultural and leisure activities, clarifies the concept of pedagogical conditions, specifies scientific views on pedagogical conditions for professional training of future social educators and justifies pedagogical conditions for developing skills in organizing cultural and leisure activities during professional training of future social educators. It is highlighted that integration of Ukraine into the European Higher Education Area and intention to adjust the country's system of education to European ones require that the existing strategies and approaches to professional training of future social educators should be revised. This, in turn, theory, methodology and technologies of training social educators to organize cultural and leisure activities should be updated and, if necessary, developed. The aim of the article is to analyze pedagogical conditions for professional training of future social educators to organize cultural and leisure activities in general education institutions. It is found out that creation of effective pedagogical conditions for shaping professional competency in future social educators has become the subject of many studies. It is so because labour market requirements demand a radical restructuring of the education process. Therefore, it is important to organize such pedagogical conditions of the education process so that these components can interact and theoretical training can be effectively combined with practice. It is specified that professional training of future social educators accumulates potential reserves for more effective enhancement of their readiness to organize cultural and leisure activities in general education institutions. It is clarified that cultural and leisure activities can contribute to socialization and development of students and their creative skills if social educators have relevant professional competences. It is discovered that the complexity of social educators' professional training is caused by insufficient specialist training, which mainly implies the participation of future specialists in different organizations, clubs, societies, as well as the organization and implementation of small cultural and leisure events. However, the current research does not disclose all aspects of professional training of future social educators to organize cultural and leisure activities in general education institutions.

Key words: cultural and leisure activities, readiness to organize cultural and leisure activities, professional training of future social educators, pedagogical conditions for developing readiness.